

Zápis z Ranního klubu ze dne 5.6.2019

Budoucnost lesů na Jesenicku

Hosté:

1. Ing. Regina Weiserová (vedoucí odboru životního prostředí, státní správa lesů, MěÚ Jeseník)
2. Filip Beneš (lesní správce, Lesy České republiky, s.p.)
3. Pavel Indra (ředitel, Lesy ČR Šumperk)
4. Mgr. Petr Šaj (vedoucí správy CHKO Jeseníky)
5. Ing. Josef Dostál (Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s.r.o., zástupce výrobního ředitele)
6. Mgr. Ekatarina Cermakova (PagoPago, z.s.)
7. Mgr. Lukáš Morávek (radní, Jeseník)
8. Ing. Jaromír Latner, CSc. (lesník)
9. Sotiris Joanidis (lesník)
10. Josef Malínek (TSJ Jeseník)

- Martina Seidlerová přiblížila smysl Ranního klubu- diskuze nad tématy ohledně rozvoje Jesenicka, networkingové setkání aktivních lidí.
- Výstup z Ranního kruhu bude mít výstup na internetu, v médiích
- Představení všech přítomných.

Prezentace Ekaterina Čermáková

pracuje pro spolek [Pago pago](#), dělá doktorát na Karlově univerzitě

Prezentace ke stažení

Kůrovec- příčiny- teplota, nedostatek srážek, a další

Složení lesů- převažuje smrk, ale je zde trend zvyšování podílu listnáčů

Faktory ovlivňující smrkový les a lýkožrouta (stromy jsou oslabené a jednodušeji napadnutelné: extrémní počasí, jiní škůdci a choroby, imise, kyselé deště, zakyselení půd, vymývání živin dešti, stáří lesů, zdoluhavý systém výběrových řízení/delegování prací v lese dodavatelským firmám, atd (dále viz prezentace výše)

Systém do roku 1992: Jeden revírník spravuje cca 1500 ha, pod něho spadají 4 hajny s výměrou svěřeného lesa 400-500 ha. Každý hajný zaměstnává stabilně 2-3 ženy v pěstební činnosti, 1-2 těžaře, kočího s koněm a na revír je jeden traktorista s traktorem. Každá hájenka má svoji školku která pěstuje stromky z dané lokality v dané lokalitě. O školku se stará hajný a ženy v pěstební činnosti. Každé polesí mělo svoje pily a sklady a stát prodával řezivo. Hajný sledoval vývoj šíření kůrovce a v okamžiku výskytu ještě ten den, poslal strom na pilu. Zodpovědní revírník, hajný, lesní pracovníci, stabilní práce, dokonalá znalost terénu, láska k práci, kterou vykonává svědomitý a zodpovědný člověk.

Ekonomické a politické příčiny- viz článek „[Komu putují zakázky od Lesů ČR? Agrofertu?](#)“ Jedna z příčin současného kalamitního stavu je těžařská lobby. Firmy, které dostávají největší zakázky od Lesy ČR: Uniles, a.s. a Kloboucká lesní, s.r.o. Ředitel UNILESU (valstníkem je Agrofert) Petr Jelínek byl poradcem ministra zemědělství v demisi Jiřího Milka. Petr Jelínek po kritice médií ze své pozice odstoupil. Nicméně dosud zůstává v čele Asociace lesnických a dřevozpracujících podniků. Více viz prezentace. Z LČR za posledních 5 let do státní pokladny 30miliard Kč. V roce 2018 pouze 2,5 mld.- může být důvodem pro privatizaci LČR. Lesy ČR prodávají pod cenou dřevo do Číny.

Diskuze:

Pavel Indra - zadávání veřejných zakázek není nápad LČR, toto je dáno zákonem. Zvyšuje se těžba, legislativa nakazuje LČR vytěžit kůrovcové lesy, LČR dostaly loni pokuty od Ministerstva životního prostředí za pomalé těžení. LČR mají problém s nedostatkem pracovníků.

V reakci na prezentaci paní Čermákové doporučuji pročíst tuto prezentaci - jiný pohled na problematiku od emeritního profesora Mendlovy univerzity v Brně, prof. Šimanova.
<https://drive.google.com/file/d/1S3cf0FVbwv62tybIkVeOuc4DVVS6JMpB/view?usp=sharing>

Josef Čermák (Pago pago, z.s.) - LČR by měly tlačit na Ministerstvo zemědělství. Měly by být zodpovědnou firmou. Aplikace dusíku v posledních 30 letech výrazně vzrostla, což je problém. Máme 6tinásobnou koncentraci dusíku v půdě na většině území. Má-li rostlina v půdě hodně dusíku, roste nad zemí a neroste jí kořenový systém. Jakmile přijde sucho, smrk začne usychat. Neobnovuje se mu mykorrhiza (symbiotické soužití hub s kořeny vyšších rostlin), která by ho zásobovala živinami. To je hlavní příčina kůrovce. Dále je potřeba podsázet lesy- musí existovat spodní patro, ne všechny stromy stejně staré.

Pavel Indra - LČR nejsou jediní správci lesů, nejsou ani nadpoloviční. Například na Vysočině je velká kůrovcová kalamita a LČR tam spravují 40%. LČR má nového ředitele, chystají se změny reagující na kalamitu.

Josef Dostál – změnu legislativy ve vztahu k aplikaci dusíku by měly řešit orgány Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zemědělství. Většina chráněných území je v lesích, ale ochrana přírody a krajiny měly by se měla dotýkat i jiné půdy, např. zemědělské
S kalamitami se lesáci v minulosti dokázali poprat - bylo hodně lidí v lese, bylo jiné klima, kůrovcové dřevo necestovalo po celé Evropě, nebo do Číny, zpracovávalo se místními pilami. Nyní máme nedostatek lidí, a k tomu krajně nepříznivé počasí.

Petr Šaj - Dusík je podle mě mnohem větší problém, než kůrvec. Je ale jasné, že příčin kalamitní situace je mnoho.

Josef Čermák - v lesích teď pracují Ukrajinci, Poláci... Problém je, že není hajný, který by les znal a který by v lese vydržel dlouhodobě (viz prezentace výše).

Josef Malínek - V lese máme 30 českých lidí, traktory, koně, zaměstnáváme je celoročně(Ramzová- Filipovice). Nejedná se o zanedbání, ale nyní máme extrémní propad srážek.

Sotiris Joanidis - protestují proti sousloví kůrovcová kalamita. Kdyby neexistovali kůrovci, stromy by uschly samy. Kůrvec na Jesenicku nebyl 200 let, protože nebylo sucho. Od roku 2005-2006 je sucho, to les nevydrží. Les vydrží 4 roky sucha a víc ne. Máme soušovou kalamitu, ne kůrovcovou. Kůrovcová kalamita je termín pro novináře. Sucho kůrovci pomáhá, ale kůrvec je jen druhotný škůdce, který nenapadá zdravé stromy. Také stříkat kůrovce chemií je nesmysl.

Filip Beneš - Smrk je všude kolem, změnou klimatu ale trpí všechny dřeviny- odchází jasan, olše, javor, jilm... Sucho na ně dopadá. Šíře problému je rozsáhlejší. Les poskytuje spoustu funkcí, které si ani neuvědomujeme. Dřevo pro nás přestává být ekonomickým profitem. Možná se ani nepodaří obnovit všechny lesy.

Lukáš Morávek- Kdybychom lesy nechali tak jak jsou, lesy by umřely, ale za 80 let by tady byl znovu. Doporučuji návrhy opatření, které sepsalo Hnutí Duha, pro změnu legislativy. Ke stažení zde https://zachranmelesy.cz/sites/default/files/hd_2018_co_delat_abychom_zachranili_lesy_balicek_o_patreni.pdf

Josef Čermák - Lesy už by se neměly dále kácet, ale podsazovat bučinou, javorem. Musíme stromy zasadit dokud funguje les, byť polomrtvý. Mladé stromky se navážou na staré nemocné stromy, jejich mykorrhizu. Ta propojuje všechny stromy a pomáhá semínkům k vyklíčení. Mladé stromky se nenavážou na holoseče.

Přirozená obnova lesa je možná jen na určitých lokalitách, kde je dostatek vody. Semena mají klíčivost jen 2 roky. Po 2 letech sucha odumřou. Je potřeba podporovat regionální školky, ne vozit sazenice z jiných regionů.

Pavel Indra - smrkové monokultury jsou špatné i pro lesníky. Listnáče ano, ale smrk zde bude i nadále. Imise, oteplení, dusík, doprava... Po 1989 – společenská poptávka - je potřeba lesy chránit - nový zákon o lesích v roce 1995 prodloužil obmýtí smrků o 20-30 let. Lesy jsou přestárlé. Nebezpečí pro lidi, kteří jdou do suchého lesa, kde hrozí nebezpečí pádu stromů. Do 30.6. inventura holin - příprava osiv, sazenic, kontejnerové sazenice. Do 5 let by měly být zalesněné holiny. Přirozená obnova částečně funguje. Máme prostory, které se zalesňují. Ale strom, který spadne, likviduje sazenice. Po cestě na Ramzovou je ukázková louka. Les by se vrátil sám - rostou tam břízy, osiky, sem tam smrk...

Martina Seidlerová - Vyjádření Společnosti přátel Jeseníků k postupu CHKO co najdete zde: https://drive.google.com/file/d/1izSKbvub0_M-dhoLk6rWHR-u8gTxWrYH/view?usp=sharing

Petr Šaj - Ochránáři jsou šroubeni z různých stran - vlastníci, neziskovky, legislativa - je nutný kompromis. Vlastník chce, aby se dělalo maximum, neziskovka chce, aby se nedělalo nic. CHKO má na starosti 740 km² - je to docela malá rozloha. Některé oblasti jsou bezzásahové (Praděd), tyto lokality by se mohly rozšiřovat, ale musí to jít ruku v ruce s okolními lesy. CHKO není ortodoxní, zasahují, ale diferencovaně. Les nebude všude, kde býval... Máme největší plochu lesa od Marie Terezie. Desítky let se mluví o nutnosti přepracovat struktury lesa. Příroda to udělala za nás o 10 let rychleji.

Michal Kristýnek - Les má víc funkcí, mimo jinými zadržování vody v krajině. Ekonomický efekt pominul, dřevo se prodává pod cenou, jeho cena nepokryje náklady na vytěžení, proč se tedy dřevo z místa odváží? Jak podporovat vodní režim v krajině? Holiny tady nechceme.

Josef Dostál - hlavní funkce většiny lesů je hospodářská. Další funkce jsou celospolečenské - vodohospodářská, klimatická, rekreační a další. Cena dřeva prudce spadla, výnosné to někdy je, někdy není. Těží a odváží se především to, co nám přinese alespoň malý výnos pro financování další péče o nový les.

Sotiris Joanidis - V současnosti se těží asi 2 x více dřeva. Podstata průmyslového lesa je ekonomický výnos.

Petr Šaj - Další problém je množství zvěře, která ožírá a poškozují mladé stromy. Má CHKO možnost nařídit odstřely? V lesích vadí srny, jeleni.

Pavel Indra - LČR je držitel části honiteb. Nově v nájemních smlouvách je řešena možnost navýšení plánu odlovu zvěře. Zvěř je třeba lovit (málo predátorů).

Tomáš Petr - Proč se po kácení tak uklízí, proč se pálí větve? Dochází k erozi půdy, na holiny svítí slunce, když zaprší, všechno se spláchne včetně živin.

Pavel Indra - Větve se odváží kvůli lepší prostupnosti při sadbě nových stromků. Zasahovat, nebo nezasahovat v Jeseníkách? Tady ano, má to smysl, protože se proces postupu kůrovce alespoň zpomalí. K vodnímu režimu - staví se mechanismy pro zadržování vody. Mechanismus zákazu vstupu funguje cca na 3 měsíce, vymahatelnost je nulová (max.pokuta)

Josef Čermák - proč nepodsadit les, který stojí? Kůrovcové dřevo má minimální hodnotu. Ubylo i lesní ptactvo, hmyz, mohou se v popadaných stromech rozmnožit. Proč nemůže být v každém lese

školka? Nabízíme pomoc při zakládání nových školek, náš spolek Pago pago se na to specializuje. Můžeme pomoci. Více zde: <https://kpustovalova.wixsite.com/pagopago>

Petr Šaj: CHKO řeší podsadby - vnáší nové dřeviny.

Přestávka, síťování

Paní Mrkvicová z Rejvízu - měly by se brát ohledy i na lidi, kteří žijí u lesů, technika dělá nepořádek, ničí cesty, kamiony jezdí rychle. Měly by se nahrazovat škody, které při těžbě napáchají majitelům pozemků, které využívají.

Paní Svobodová z Heřmanovic- problém s ničením polí a luk v soukromém vlastnictví projížděním těžařských strojů. Pro LČR pracuje šest různých firem a nelze se dovolat náhrady.

Josef Dostál - Arcibiskupské lesy systémem komplexních zakázek nehospondaří- odpovědnost za práci mají přímo arcibiskupské lesy. Ozvěte se přímo na nás. Odpovědnost za náklad a způsob jízdy mají řidiči, pokud nedodržují předpisy je třeba se domluvit s policií (radar?)

Pavel Indra - Jakým způsobem mají LČR ovlivnit to, jak kamionáči jezdí? Je tu obecná povinnost nahradit škody - obecní komunikace, polní cesty - ničí se celá síť komunikací. Ale má smysl opravovat cesty až po vytěžení dřeva z celého lesa

Petr Šaj - Oba kraje, olomoucký a moravskoslezský, mají kalamitní štáby. Pokud jsou občané s něčím nespokojeni, je třeba tlačit na obce - ty budou tlačit na kraje.

Kuba Prokop - Problémy jsou ve změně klimatu. Prvotní zájem by měl být krajinný, aby tyto plochy fungovaly ekologicky společně. Měly bychom přejít do krizového režimu.

Josef Dostál - Máte pocit, že lesáči neuvažují ekologicky?

Kuba Prokop - Ne, ale je třeba vidět komplexnost krajiny jako takové.

Paní Holcnerová - Tvorba u údržba krajiny- tak se to jmenuje. Ne jenom lesy, ale i domy, louky...

Josef Dostál - Lesáči respektují 3 základní principy: ekonomický, společenský, ekologický

Pavel Indra - První lesníci zahájili činnost za Marie Terezie, když zjistila, že lesy jsou drancované. Problém je dlouhá produkční doba lesa. Chyby napravují jiné generace, než ty, které je vysázely. Dost lesů je bývalá zemědělská půda zarostlá smrkem.

Pan Hájek - Pracoval jsem 20 let před revolucí v lese. Když lesník kdekoliv objevil kůrovce, upozornil na to chlapy a ti ho zpracovali. Po revoluci se rozdělili dělníci a správa na 2 části a komunikace mezi nimi se táhla.

Josef Malínek - Lesník musí řešit ochranu přírody, vodaře, cesty, zemědělce, erozi, zaměstnance...

Host - Jak postupují lesy ekologicky?

Josef Dostál - Každý vlastník chce, aby les fungoval dál - trvale udržitelné hospodaření v lesích. Ve vykáceném lese naleznete nové porosty, aby les přežil dál a mohl dál plnit všechny své funkce

Pavel Indra - zákon o lesích má velmi tvrdě nastavené ekologické principy.

Filip Beneš - privatizace v roce 1992 - spousta nahodilých těžeb, které byly zanedbány. Nárůst podílu listnáčů v lesích. Na mnoha místech je přirozená obnova, dostávají se tam uměle jiné dřeviny. Zemědělství využívá jen 1% chemie, 99% používá zemědělství. Lesy hospodaří ekologicky.

Paní Mrkvicová - zastává se lesů, budují se nové ploty, sázejí se stromky, není to jen po nás potopa. Co na Rejvízu? Odvezlo se všechno, vyschne to tam...?

Josef Dostál - Zalesňuje a bude se zalesňovat a obnovovat. Aby stromky rostly, musí personál pohlídat kvalitu sazenic i práci těch, kdo zalesňování provádí. Naší prioritou je co nejdřív les obnovit. Musíme počítat s klimatickou změnou dostupností sadebního materiálu i budoucností proto sadíme přibližně 40% jehličnatých a 60% listnatých dřevin (les musí být i nadále ekonomicky výnosný). V některých lokalitách ale budeme asi muset sázet i stromky, které alespoň porostou a budou složité jako přípravné dřeviny

Michal Kristýnek – kvituji toto setkání a diskuzi mezi všemi zúčastněnými stranami. Je důležité šířit povědomí, že s kalamitou musíme dělat něco my. Co se dá dělat, co mohou dělat místní lidé? Jak se dá pomoci?

Zástupci spolku Pago pago: Jsme spolek, který se specializuje na zalesňování. Rádi bychom se zapojili do sázení. Rádi navážeme spolupráci s LČR i Arcibiskupskými lesy. Problém je, že často zaměstnávají dodavatelskou firmu, která zaměstnává cizince - levná pracovní síla. Rádi pomůžeme založit lesní školku na Jesenicku.

Pavel Indra - Z hlediska zapojení se do činností LČR, každý se může zaregistrovat do obchodního systému, každá fyzická osoba, ale sázet se může jen licencovaný sadební materiál.

Josef Dostál - stačí nás kontaktovat na internetu, rádi budeme spolupracovat. Ale lidí z místních regionů, kteří by chtěli jít pracovat do lesa za danou odměnu, je v řádu jednotek. Arcibiskupské lesy budou letos zalesňovat přibližně 5 milionů sazenic. Arcibiskupské lesy nakupují sadební materiál po celé Moravě i v Čechách.

Lukáš Morávek - díky Martině za organizaci tohoto setkání. Městské lesy bude téma, které se bude řešit na setkání občanů na radnici. Debata je pozitivní a směřuje k řešení. Má smysl, aby se vyjádřili i laici

Martina Seidlerová - návrh na pokračování diskuze v září.

Michal Kristýnek – Dnešní výzvy se nedají řešit jen na základě jednotlivce. Diskuze může přinést nové vhledy. Marie Terezie- velmi striktní až vojenský režim, obdiv patří těm, kteří dokáží vnést přesah. Nabízím organizaci a facilitaci dalších setkání na téma budoucnosti lesů.

Zapsala: Alžběta Soukupová
Ověřila: Martina Seidlerová

Pro doplnění – ukázka sázení ve Švédsku – osoba zasadí tímto způsobem 2600 stromků za den. U míst kácení bývá přistaven štěpkovací stroj a z větví várábí štěpku.
Kontakt pro více informací: Jakub Točň, info@jesenikcafe.cz

<https://www.youtube.com/watch?v=PiOVRhOaEXE>

https://www.youtube.com/watch?v=9_bk-ePYZCk

<https://www.youtube.com/watch?v=9wSI6jJCj4A>

Je možné, že kvůli rychlému spádu debaty se nepodařilo zachytit všechny informace. Pokud zjistíte, že se tak stalo, prosím, směřujte vaše komentáře na email spolek@sudetikus.cz